

Српска модулarna
аутоматска пушка М19

ЈЕДНА ПУШКА ЗА ДВА КАЛИБРА

Пише Бранко БОГДАНОВИЋ

Реализацијом домаће модуларне аутоматске пушке МАП М19, које је ушло у састав пројекта „1500+“, Војска Србије добила је могућност опремања најсавременијим оружјем, прилагодљивим за све борбене ситуације, погодним за манипулацију у свим врстама транспортних средстава, без проблема око логистичке подршке с обзиром на могућност коришћења две врсте муниције – 6,5/7,62 милиметара

Већ је писано о домаћој модуларној пушки М17, која је први пут представљена у Никинцима 2017. године, а до данас је усавршена у МАП М19. Након најаве о развоју домаћих модуларних пушака М17 и М19, у средствима информисања појавио се низ коментара, који су, не тако ретко, упитни па и негативни. Могуће је да узрок оваквим ставовима лежи у недостатку информација и/или недовољној стручној упућености аутора.

Познато је да се у Војсци Републике Србије (што као део наслеђа, што условљено праћењем савремених трендова у свету, али и приступањем Програму „Партнерство за мир“) налази стрелачко оружје изграђено око муниције 7,9×57 mm, 7,62×39 mm, 7,62×54 mm R и 5,56×45 mm НАТО. Појава модуларне пушке, коју прати и развој снајпер-

ског оружја у калибру 7,62×54 mm R, представља управо кораке ка унификацији и смањењу броја калибара, али и оставља „отворена врата“ за коначно опредељење у зависности од међународних трендова. При томе, побројани типови муниције, као производи домаће наменске индустрије, још дуго времена ће представљати респектабилан експортни потенцијал.

Искуства армије сад са променом калибра

Идеја да су се армије САД или Русије определиле за мањи опсег калибара је ограничени поглед базиран само на номиналним називима муниције. Наиме, треба узети у обзир да је за сваки калибар разрађено безброј типова зрна те да свака формација, војна или безбедносна, има оружје конструктивно прилагођено задатим тактич-

ким захтевима, са могућношћу избора одговарајуће муниције. Војска САД још од 1945. године има више програма базираних на изналажењу оптималног метка за све тактичке услове. Последњи од њих, „Одељенско оружје нове генерације” (NGSW), започет 2019. године, тренутно се, наводно, налази у финалној фази евалуације. Испорука првих модела очекује се у првом кварталу 2022, а прва формација би комплетно била преоружана одабраним моделом почетком 2023. године. У суштини, реч је о замени карабина М4/М4А1 и одељенског пушкомитраљеза М249САW калибра 5,56 mm оружјем изграђеним око новог типа муниције бољих балистичких перформанси и веће терминалне моћи. При томе, зрно се и даље базира на конструкцији са челичним врхом примењеним на 7,62 mm М80А1 ЕРР и 5,56 mm М855А1 ЕРР.

Према закључцима донетим у септембру 2019, највише шанси има метак 6,8 mm SPC (6,8×43 mm) компаније „Тру велосити”, код кога новину представља чаура од композитних материјала. Иста фирма ће радити на развоју адекватног оружја са компанијама „Ценерал дајнамикс”, „Берета одбрамбене технологије САД”, ААИ и

Нови типови муниције 6,8 РС за амерички програм NSGW (слева удесно): „Зиг зауер” са челичним данцетом чауре; „Textron” телескопска муниција; муниција са чаурама од полимера

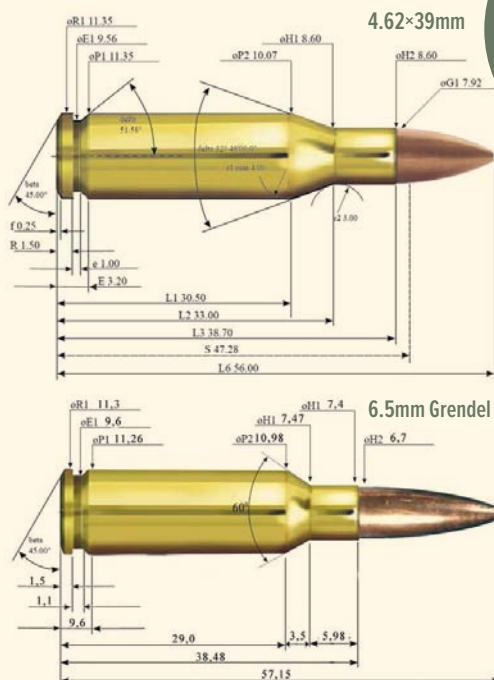
„Зиг зауер”. Но, још увек је у игри и муниција других произвођача. „Зиг зауер” конкурише са помало традиционалним метком код кога месингана чаура има данце од нерђајућег челика; идеја је да метак подноси веће притиске, а да се истовремено уштеди на његовој маси. „Текстрон”, уз муницију 6,8 mm SPC,

ради и на такозваном метку са телескопском чауром; 6,8 mm СТ се састоји од цилиндричног полимерског „контејнера” са специјалном капслом, који у себи садржи барутно пуњење са „утопљеним” зрном. Тиме се знатно скраћују дужина и маса муниције, али се пред конструкторе пушке намећу додатни услови: прилагодити оквире и лежиште правилном цилиндричном облику муниције и спречити загревање радних делова, јер је познато да повишена температура негативно утиче на пластику. Овде треба узети у обзир један битан моменат о коме ће још бити речи – нова муниција, укључујући и „грндел”, остварује знатно веће притиске од досадашње, што пред конструкторе поставља задатак да посебну пажњу усмере на безбедност и функционалност оружја. У сваком случају, свака фирма дужна је да према постављеним ТТЗ достави армији по 96 примерака оружја са 845.000 метака. Међутим, још није у потпуности дефинисано само оружје – разматра се оптимална дужина цеви и конструкција.

У трку су се укључили и фирме „Марс Инк.”, Монтана, „Кобалт кинетикс” из Јуте, са предлогом конструкције NSGW. Овај пример најбоље указује да ниједна од најмоћнијих армија још није опредељена за јединствени калибар, тип муниције и систем оружја, али и показује на пут којим су кренули и наши конструктори, развијајући модуларно стрелачко оружје. Битан је још један елемент. У САД, које располажу практично неограниченим ресурсима, развој оружја се на конкурс поверава приватним фирмама, што смањује ризик по буџет, а пружа већу могућност избора. Наша наменска индустрија базира се на државним фирмама чија је предност у томе што имају вековну традицију и одличан стручни кадар. Потом, управо америчко опредељење за метак 6,8 mm SPC „ремингтон”, због сличних карактеристика, указује на оправданост домаћег опредељења за 6,5 mm „грндел”.

МЕТАК 6,5 mm „ГРНДЕЛ”

Данас се у литератури као главни конструктор метка 6,5 mm „грндел” наводи Бил Александер, амерички конструктор британског порекла. Александер је наводно, метак са зрном већег ефективног домета првенствено развијао за лов на белорепог јелена. Пречник данцета чауре „грндела” идентичан је са пречником свог праузора – совјетског метка 5,67 mm Михаила Бљума. Нови метак је невероватном брзином освојио комерцијално тржиште као једно од идеалних решења спортско-ловачке муниције.

Компатибилност чауре 7,62×39 mm и 6,5×39 mm „грндел”

Прототипови пушка NGSW (одозго на доле): „General Dynamics” AR, „General Dynamics” R, „Mars Inc.” и „Cobalt Kinetics”

Иако је зрно 6,5 mm имало одличне карактеристике, постојале су и одређене мане. Наиме, димензије америчког метка 6,5 mm „грндел” биле су прилагођене пушкама AR-15, па су његове перформансе у односу на другу муницију 6,5 mm биле нешто лошије. Чахура, на пример, није могла да држи тежа зрна, а пројектил је нагло падао на даљинама већим од 1.100 метара. Пречник данцета чахуре, већи него код метка 5,56 mm NATO, захтевао је примену нестандардног затварача AR-15. Исти параметар утицао је и на смањење капацитета стандардног оквира M16/AR-15. „Грнделов” оквир, димензија идентичних са димензијама оквира STANAG за 30 метака mm, примао је 26 метака 6,5 милиметра. Балистика боља од метка 7,62×51 mm диктирала је примену дуже цеви и тежег пројектила, односно, да би се постигли исти резултати из краће цеви, морало се користити зрно веће масе. Коначно, нови метак је остваривао знатно веће притиске у комори и цеви од дотадашње, стандардне муниције, постављајући пред конструкторе додатне захтеве. Истина, то је био проблем и код свих других нових решења, попут 6,8 mm „кримор”.

Бил Александер је сматрао да би идеалну замену за тренутно америчко оружје представљао карабин M-4 са стандардном дужином цеви од 370 mm, прилагођен муницији 6,5 mm „грндел”. Такође је тврдио да се проблем нешто већих притисака може решити увођењем челичне лакиране чахуре. Потом је сматрао да би најјефтиније решење представљала уградња комплетно новог склопа затварач-цев на већ постојеће оружје, што је било лако извести јер су карабин M-4 и пушка M16 рађени на модуларном принципу. Но, проблем је представљала цена: на комерцијаном тржишту склоп затварача и цеви, без шине, коштао је око 650 долара, док је цена новог карабина M-4 била 700 долара.

Међутим, у трагању за калибром између 5,56 и 7,62 mm оружари Ар-

Од оружја 6,5 mm „грндел”/5,56 mm NATO до NGSW 6,8 mm SPC

Конструктор Бил Александер је након финализације метка пошао од идеје да „грндел” муницију искористи на платформи оружја AR-15, односно фамилији M4/M16A2. Због резантне путање постизао се брисани простор на комплетној удаљености до циља, односно апогеј се није издизао изнад висине просечног циља. „грндел” је, такође, због своје дужине и уназад помереног тежишта, по терминалном учинку превазилазило зрно 5,56 mm испалено из краћих (карабинских) цеви. Због балистичког коефицијента, превазилазило је и параметре зрна 5,56 mm и повећавало ефективни домет стрелца преко 457 метара.

Бил Александер, конструктор метка 6,5 mm „грндел”

мијске снајперске јединице Стив Холанди и Крис Мареј развили су нови метак 6,8 SPC (6,8×43 mm), који се могао користити из оквира M16, а имао је већи летални учинак при минимално увећаном трзању оружја од метка 5,56 mm NATO. Нови метак је по већини параметара био врло близак „грнделу”, али су физичке димензије приближно одговарале метку 5,56 mm NATO, што је олакшавало производњу оружја. Управо због ефеката и параметара који ће наши конструктори искористити при комбинацији муниције 7,62×39 mm и 6,5 mm „грндел”, Американци су кренули у усавањавање метка 6,8 mm и адаптацију фамилије *Арма лајт* за њега. Скоро деценију касније, у већ наведеном програму NGSW, муниција 6,8 mm постаће главни претендент за основни калибар пешадијског оружја америчке војске.

Домаћа пушка 6,5/7,62 mm „грндел” M19

Домаћа наменска индустрија пажљиво је пратила све измене и побољшања на међународној сцени. Стручни тим ужичког „Првог партизана” (ППУ), иначе познат по одличној анализи кретања на тржишту, још крајем прве деценије 21. века освојио је производњу метка 6,5 mm „грндел” и

Модуларна аутоматска пушка 7,62/6,5 mm M19

МАП M17/19 са оквиром и цеви калибра 6,5 mm „грндел” (горе) и у калибру 7,62 mm

ВОЈНОИНДУСТРИЈСКИ КОМПЛЕКС РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, СА ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКОГ И ЛОГИСТИЧКОГ СТАНОВИШТА, ДОБИО МОГУЋНОСТ ДА ПРИСТУПИ ИСПИТИВАЊУ НОВЕ ПУШКЕ ИЗГРАЂЕНЕ ОКО, УСЛОВНО РЕЧЕНО, УНИВЕРЗАЛНЕ, МАЛОИМПУЛСНЕ МУНИЦИЈЕ.

Модуларна аутоматска пушка М19 са опремом за муницију 6,5×39 mm „грндел”

Модуларна аутоматска пушка М19 са опремом за муницију 7,62×39 mm

Пушка и аутомат 7,62/6,5 mm М19 са изменљивим цевима

пласирао га у више варијанти. У суштини, конструктор Бил Александер је 2005. лично контактирао представништво ППУ у САД са жељом за сарадњом. Већ наредне године фабрика из Ужица завршила је прототипове комерцијалног метка „грндел“ и послала га у САД на евалуацију, где је успешно прошао све тестове. Ово најбоље указује на поверење које и глобално најмоћнији произвођачи система оружје/муниција указују домаћој наменској индустрији.

Фабрички тим, у коме треба истаћи инжењера Михаила Топаловића, наставио је усавршавање исте муниције и ускоро је освојио и производњу метака 6,5 mm „грндел“, која су имала почетне брзине од 880 m/s и енергију од 2.323 J. У суштини, даљи развој иницирао је др Ненад Милорадовић. У сарадњи са крагујевачком „Заставом“ започет је рад на војном оружју овог калибра, а ППУ је приступио конструктивним изменама муниције, првенствено чакуре, са данцетом ојачаним због повећаних притисака.

На тај начин је војноиндустријски комплекс Републике Србије, са техничко-технолошког и логистичког становишта, добио могућност да приступи испитивању нове пушке израђене око, условно речено, универзалне, малоимпулсне муниције. Носилац идеје био је Сектор за материјалне ресурсе МО, у чијем саставу је и Војнотехнички институт.

Чињеница да Војска Србије располаже великом количином аутоматских пушача М70 у калибру 7,62×39 mm, као и муниције за њих, те да произвођачи поседују одговарајуће производне линије за њихову израду, покренула је стручњаке, првенствено конструкторски тим „Застава оружја“ из Крагујевца, предвођен инжењером Александром Младеновићем, да почне рад на модуларном оружју 6,5 mm/7,62 mm. Треба имати у виду да је данце „грнделове“ чакуре практично било идентично са данцетом домаћег војног метка 7,62×39 mm тако да, за разлику од система оружја 5,56 mm, прелазак са једне на другу муницију није захтевао измену за-

ПРОМЕНЕ НА КУНДАКУ

1. преклопни кундак тип Heckler&Koch, производ „Choate Machine&Tool“;
2. исти тип кундака на домаћем оружју 5,56 mm NATO M21;
3. телескопски преклопни полимерски кундак за пушку „British Imperial Defence Services MG4A5“;
4. кундак на оружју 7,62/6,5 mm M17;
5. телескопски преклопни полимерски кундак за белгијску пушку „Belgian FN Herstal SCAR-H“;
- 6–7: кундаци на оружју 7,62/6,5 mm M19

тварача (чело идентично), него само цеви. „Заставини“ конструктори су се определили за систем брзе замене цеви без расклапања оружја, помоћу попречне браве, са могућношћу подешавања евентуалног чеоног зазора. Коначно, при развоју модуларне пушке искоришћене су и усавршене све новине примењене на оружју

5,56 mm M21. Током развоја оружје је стално усавршавано, што је лаицима можда најјучљивије на кундаку – прве варијанте имале су скелетни (као код M21), да би садашњи модел био опремљен кундаком по узору на најсавременија светска решења.

Како се зна да је стандардна пушка Војске Србије 5,56 mm M21, коју су такође развили домаћи стручњаци у оквиру програма „Војник 21 века“, поставља се питање зашто се приступило новом пројекту. Као прво, тренутно се у нашим пешадијским јединицама на нивоу вода користи оружје у калибрима 5,56×45 mm NATO, 7,62×39 mm, 7,62×54 mm R и 7,9×57 mm (за снајперске пушке). Основна идеја била је да се „унапреди ватрена моћ пешадије и специјалних јединица избором новог метка који ће бити прецизнији, имати мањи трајај и бољу зауставну моћ на већим даљинама“, али и да се превазиђу логистички проблеми око снабдевања јединица различитим типовима муни-

ције (између осталог и увођењем снајперске пушке за метак 7,62x54 mm R, који користи и пушкомитраљез M84).

Ништа мање није важно напоменути да би успех са модулрном пушком нашој наменској индустрији пружио шансу за пласман на међународно тржиште, првенствено у многе државе азијског и афричког континента чије армије користе оружје система АК у калибру 7,62 mm, али и комерцијално тржиште САД. Ново оружје је ушло и у састав пројекта „1,500 +”.

Модуларна аутоматска пушка (МАП) 6,5/7,62 mm је једноставна и погодна за руковање и преносење на бојишту, са поузданом функцијом и могућношћу ефикасног уништавања појединачних и групних, незаштићених и балистичким прслуком заштићених циљева, и то: појединачних и групних циљева, аутоматском пушком на даљинама до 500 m, са вероватноћом погађања 90%, те групних циљева.

Као једна од категорија борбених пушак МАП М19 обједињује добре особине претходних концепција и сврстава се у категорију јуришне пушке за „прелазни”, односно „средњи” метак. Та одредница упућује на муницију нешто веће масе и дужине („виткости”) пројектила, што непосредно значи битно повољнији балистички коефицијент, са свим позитивним последицама у смислу побољшања ефикасности гађања у оба режима паљбе (јединачно и рафално).

Домаћи метак 6,5x38 mm са обичним зрном и ојачаном месинганом

ЈЕДНА ОД КАТЕГОРИЈА БОРБЕНИХ ПУШАКА МАП М19 ОБЈЕДИЊУЈЕ ДОБРЕ ОСОБИНЕ ПРЕТХОДНИХ КОНЦЕПЦИЈА И СВРСТАВА СЕ У КАТЕГОРИЈУ ЈУРИШНЕ ПУШКЕ ЗА „ПРЕЛАЗНИ”, ОДНОСНО „СРЕДЊИ” МЕТАК. ТА ОДРЕДНИЦА УПУЋУЈЕ НА МУНИЦИЈУ НЕШТО ВЕЋЕ МАСЕ И ДУЖИНЕ („ВИТКОСТИ”) ПРОЈЕКТИЛА, ШТО НЕПОСРЕДНО ЗНАЧИ БИТНО ПОВОЉНИЈИ БАЛИСТИЧКИ КОЕФИЦИЈЕНТ.

чауром и метак са пробојним зрном и ојачаном месинганом чауром производи су привредног друштва „Први партизан” а. д. Ужице. У суштини, ради се о потпуно новом метку 6,5x38 mm, који је идејно заснован на спортско-ловачком метку 6,5x38 mm „грנדел”, с тим да су његова конструкција, балистичко решење и функцијске карактеристике прилагођени потребама гађања из полуаутоматских и аутоматских оружја.

У погледу свих балистичких параметара и карактеристика, оружја на бази новог метка 6,5x38 mm имају знатно боље карактеристике ефикасности гађања, у поређењу са оружјем које користи муницију 7,62x39 mm и 5,56x45 mm. То је постигнуто првенствено већ наведеним одличним аеродинамичким карактеристикама пројектила, чиме се омогућава мањи пад брзине, положенија путања и већа терминална кинетичка енергија. Захваљујући тим особинама постиже се стабилнији лет пројектила на већим даљинама гађања, што непосредно утиче и на знатно побољшање прецизности гађања. Истовремено, постиже се и побољшање параметара пробојности и убојности на свим даљинама гађања у оквиру ефикасног домета до 800 метара. У целини гледано, метак 6,5x38 mm има знатно ефикасније дејство на свим даљинама гађања, како у погледу прецизности гађања, тако и у погледу убојности и пробојности на циљу.

Конструкција оружја

Развој МАП започет је моделом означеним као М17, који је био препознатљив по телескопском полимерском

ТЕРМОВИЗИЈСКИ НИШАН NT35

Термовизијски нишан NT35 (Thermal Imaging Sight) служи за прегледање области и тражење циљева у различитим борбеним светлосним условима, као што су потпуни мрак, слабо осветљење (задимљење, смог, позадина без очигледног контраста, или циљеви закривени флором). Камера је опремљена високоосетљивим пријемником далеког инфрацрвеног спектра, уграђеним минијатурним екраном у боји високе резолуције и окуларом са подесивом диоптријом. Уређај може бити реализован са различитим објективима, а избор објектива врши се у зависности од тактичке намене, односно захтева за детекцију, препознавање и идентификацију. Нишан се може користити и као монокуларна ноћна камера или се монтира на оружје као осматрачки телескоп. У укљученом стању на екрану NT приказани су радни статуси индикатор испразњености батерије. Избор кончанице на NT врши се у режиму „Мени”, који омогућава приказ са пет различитих типова кончанице и без њих. Прва у низу након режима без кончанице је балистичка, а следеће четири су стандардни типови кончанице без подеока. Уређаји HO M20 и NT35 имају одличне техничке перформансе, погодну структуру производа и концепт дизајна. Поуздани су, ергономског дизајна, високе маневарске способности и имају широку примену на различитим пољима.

ОПТИЧКИ НИШАН M20 (4X32)

Последњи модел оружја 7,62/6,5 mm M19 опремљен је „Телеоптик-Жироскопи” оптичким нишаном NO M20 (4×32) и термовизијским NT35, оба са балистичком кончаницом. NO M20 (4×32) намењен је за нишањење непокретних и покретних видљивих циљева при гађању из аутоматске пушке калибра 7,62 mm и 6,5 mm (M19), али и 5,56 mm (оружје M21) на даљинама до 500 m дању, у условима смањене видљивости и ноћу. У зависности од оружја, NO M20 може се користити и на даљинама до 800 m и тада подеоци на балистичкој кончаници, уз исправно упуцавање нишана, одговарају даљинама од 100 до 800 метара. Систем кончанице нишана састоји се од кончанице, њеног носача и диоде за осветљење са носачем. Кончаница је план-паралелна плочица израђена од најквалитетнијег оптичког стакла. Намењена је да, са осталим оптичким елементима, омогући нишањење, заузимање претицања приликом гађања покретних циљева и мерење хоризонталних углова. За употребу у условима смањене видљивости кончаница се осветљава посебним системом. Кончаница је балистичког типа, са нишанским тачкама за 100, 300 и 500 m за калибар 7,62 mm и 5,56 mm (M70, M19). У случају коришћења муниције 6,5 mm (M19) постоје нишанске тачке за иста растојања са додатном тачком за дистанцу од 800 метара. Значи, на оружје M19 се поставља конструкција оптичког нишана са балистичком кончаницом за три различита калибра, што повећава ватрену моћ стрелца, а промена цеви другог калибра код оружја M19 не захтева и замену NO. Овакво решење омогућава брз пренос ватре на мете које су на различитим даљинама, односно брзо нишањење и гађање на даљинама до 300 m и повећану прецизност на даљинама до 800 метара. NO M20 је произведен од најквалитетнијих материјала, што омогућава поуздану и дуготрајну употребу у екстремним условима борбе.

„Телеоптик” оптички нишан M20 (4×32) са балистичком кончаницом

кундаку (telescoping, ‘collapsible’, multi-position polymer butt-stock). На новом оружју, M19, уочљив је преклопни, телескопски полимерски кундак (side-folding, telescoping polymer butt-stock), карактеристичан и за пушку FN Herstal SCAR-H.

У складу са савременим трендовима аутоматског оружја, пушка има интегрисани поклопац сандука и горњу облогу гасне коморе са дугом Пикатини шином која омогућава прихват свих врста ОНС (оптичко-нишанских справа), као и централно смештену ручицу за запињање затварача која омогућава репетирање и левом и десном руком. Такође, има регулатор паљбе са леве стране руковата, погодан за руковање и леворуким стрелцима, или из лежећег положаја.

На предњој облози цеви – рукохвату могу се постављати Пикатини шине са доње стране, које омогућавају додатно опремање оптоелектронским системима (ОЕС), као и постављање

ТОКОМ РАЗВОЈА ОРУЖЈЕ ЈЕ СТАЛНО УСАВРШАВАНО, ШТО ЈЕ ЛАИЦИМА МОЖДА НАЈУОЧЉИВИЈЕ НА КУНДАКУ – ПРВЕ ВАРИЈАНТЕ ИМАЛЕ СУ СКЕЛЕТНИ (КАО КОД M21), ДА БИ САДАШЊИ МОДЕЛ БИО ОПРЕМЉЕН КУНДАКОМ ПО УЗОРУ НА НАЈСАВРЕМЕНИЈА СВЕТСКА РЕШЕЊА.

предњег рукохвата у који су уграђене ножице, које се по потреби могу извући из тела рукохвата. Преклопни-телескопски кундак, израђен од алуминијумског костура и полимера, има подесив наслон за образ, којим се омогућава подеснији положај ока стрелца у односу на окулар ОНС. Оквир је израђен према STANAG нормама, од полимера са металним умецима.

Задњи рукохват је ергономски побољшан, што са предњим рукохватом, омогућава чвршће, односно стабилније држање оружја, посебно приликом рафалне паљбе. Дугме држача оквира је проширено чиме је олакшано вађење и замена оквира.

У поређењу са светским решењима борбених пушака ове категорије као што је 5,56 mm FN SCAR-L, модулarna пушка 6,5/7,62×38 са сличним ергономским решењима, далеко је јефтинија и има знатно боље балистичке карактеристике.

Реализацијом модуларне аутоматске пушке Војска Србије добила је могућност опремања најсавременијим оружјем, прилагодљивим за све борбене ситуације (као класична јуришна пушка, оружје за CQB, као DMR), погодним за манипулацију у свим врстама транспортних средстава, без проблема око логистичке подршке с обзиром на могућност коришћења две врсте муниције. Евентуални логистички проблеми који би настали увођењем метка калибра 6,5 mm у наоружање Војске Србије, који није распрострањен на светском тржишту, решили би се алтернативним коришћењем муниције 7,62×39mm, које на стоконима Војске има у већим количинама.

Ради унификације и стандардизације муниције на нивоу стрељачког одељења и вода, а пошто је захваљујући карактеристикама метка 6,5 mm могуће постићи све захтева на овом тактичком нивоу по питању домета и ефикасности стрељачке ватре, фабрика „Застава оружје” планира развој и пушкомизраљаза (са редеником или магацином повећаног капацитета) и полуаутоматске снајперске пушке на овај метак.!